Deschiderea stagiunii la Operă

(Costin Popa – 4 octombrie 2008)

Un nou sezon artistic stă în fața primei scene lirice naționale și website-ul propriu a publicat cu întârziere distribuțiile primelor patru luni. O depărtare față de practica internațională. Nu mai vorbesc că restul serilor, din februarie până în iunie, rămâne o enigmă, cel puțin la data predării în redacție a manuscrisului.

Observam mai demult, văzând mai întâi programul, că remarc atractivitatea și varietatea ofertei. Convingerea mi s-a întărit citind modul în care va fi pusă în pagină. Se observă de mai multă vreme la diriguitorii Operei Naționale o constantă preocupare pentru refrișarea distribuțiilor, echilibrarea lor, atragerea vocilor valoroase, îndeosebi a celor tinere și utilizarea acestora cât mai conformă cu specificul de stil al partiturilor. Schimbul între generații este o operațiune dificilă, dureroasă dar necesară și se pare că Opera o derulează cu pricepere. Poate chiar prea lent. Dacă stagiunile ultimilor ani au fost în special de căutări, de încercări, acum am impresia unei consolidări pe direcțiile alese ca țel. Conducerea teatrului se arată înscrisă pe drumul normalității și modernității manageriale. Ceea ce este foarte lăudabil și promițător.

Se cunosc problemele legate de vocile dramatice, greu de acoperit cu tineri, și completarea distribuțiilor cu oaspeți din străinătate sau din țară s-a dovedit benefică, întrucât există titluri în repertoriu la care nu se poate renunța. Inițiativa va continua și în 2008 – 2009, dar invitații anteriori care nu au corespuns au fost eliminați din vederile „selecționerilor”.

Până una alta, după avanpremiera cu **Oedipe**-ul enescian în regia lui Petrică Ionescu, moment prilejuit de aniversarea a 50 de ani de la primul spectacol bucureștean, în montarea de neuitat a lui Jean Rânzescu, a venit și deschiderea oficială a stagiunii, **Aida** de Verdi.

Spectacolul, început cu o inexplicabilă întârziere de cca 15 minute, a avut câteva puncte de atracție prin prezența oaspeților Isabelle Kabatu (Aida) și Mario Malagnini (Radamès), prin debutul mezzosopranei Liliana Mattei Ciucă în rolul Amneris. Confirmările au fost parțiale dar dezamăgirea majoră a fost prestația sopranei belgiene ce a întruchipat personajul titular. Poate a avut circumstanțe atenuante de sănătate. N-avem cum să știm. Cert este că, în condițiile unui semnificativ volum al vocii, a afișat un glas descărnat, aspru (cu sporadice încercări de rotunjiri), cu stridențe îndeosebi în registrul înalt, chiar de la primul La natural al frazei **...per me... per voi pavento** (terțetul din primul act). Și faptul că atacarea unor note de Do acut **(...quest’amor** din duetul cu Amneris) s-a făcut cu spatele la sală spune destul privind nesiguranța artistei. Cu tot exotismul apariției, exprimarea a fost monotonă, fără acele sonorități pianissimo – cheie a vocalității rolului (palidele încercări au fost nevibrate, drepte), cu respirații ajutătoare care au alterat continuitatea frazelor (mă gândesc la finalul ariei Nilului unde, neobișnuit dar explicabil, nu a obținut obligatoriile aplauze la scenă deschisă), cu portamente dubioase și cu destule sunete plasate sub tonul corect (notez doar **...a lui ch’amo pur tanto** din prima arie).

Isabelle Kabatu nu ne-a rămas datoare, pentru că nu vrem s-o mai auzim. Pur și simplu, în sensul celor pe care le scriam, sper că va fi exclusă de pe lista colaboratorilor Operei Naționale. Trendul ascendent al scenei de pe Splai obligă la rigurozitatea selecțiilor. Probabil că angajarea ei s-a făcut numai după un CV bine garnisit, ecou al unor trecute succese. Nu e bine!

Italianul Mario Malagnini a expus, deși este trecut de prima tinerețe, o voce robustă și sigură, plăcut timbrată. Proiectează în sală sunete limpezi și strălucitoare, frazează cu inspirație în buna tradiție a rolului. Încălzirea a fost chiar pe aria **Celeste Aida** (ce să-i faci, așa a vrut Verdi), respirațiile au fragmentat frazele **...del mio pensiero tu sei regina sau ...le dolci brezze del patrio suol**, iar din cele trei Si bemol-uri acute ale celebrei pagini, numai ultimul a avut lungimea cerută. Odată trecut momentul, Malagnini a fost un Radamès valabil vocal, dar rezervat și distant scenic.

Debutul Lilianei Mattei Ciucă în Amneris a revelat un glas frumos și generos de mezzosoprană lirică, orientat pe un drum al acumulărilor pentru susținerea unei partituri verdiene dramatice. O face acum cu prudență, notele grave utilizează rar necesara emisie **di petto**, ceea ce îi asigură confortul pe ambitus. Rămâne doar aprofundarea studiului celor două Si bemol-uri ucigătoare ale duetului cu Radamès, acum neconvingătoare. Deosebit de atrăgătoare în scenă (ce mult contează în ziua de azi o asemenea prezență!), artista cântă cultivat, cu articulare seducătoare a frazei și cu intensă emoționalitate (îmi amintesc tentele imploratoare din același duet al actului al IV-lea). Liliana Mattei Ciucă – o mezzosoprană al cărei traiect se cere urmărit.

Ramfis a fost, cu vocea-i profundă de bas cantabil, neobositul Pompeiu Hărășteanu, în timp ce rolul Amonasro a revenit lui Ștefan Ignat, baritonul de forță cu glas de aramă, prea des neatent la intonație.

Celelalte personaje au fost întruchipate de Mihnea Lamatic (Regele), Dorina Cheșei (Marea preoteasă) și Liviu Indricău (Mesager... debutant).

Profesionista baghetă a lui Iurie Florea este alertă, calitate care definește o concepție distinctă, personalizată și care ajută, de regulă, dinamica spectacolului scenic și, câteodată, chiar interpreții. În acest ambient, nu trebuie să se piardă însă nici lascivitatea atmosferei salonului în care Amneris visează la iubitul ei, nici respirația majestuoasă a tabloului triumfal, nici poezia nopții tropicale de pe malurile Nilului.

Bine a făcut maestrul Stelian Olariu, admirabilul dirijor al corului, că a ieșit la final la față de cortină, primind aplauzele oferite cu generozitate. Opera Națională și noi toți, cei care scriem sau pur și simplu vedem producțiile bucureștene, îi datorăm multe. Bravissimo!